

Retaule Major de Sant Esteve del Pujol de Planès

Montmajor

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Montmajor
Emplaçament A l'església de Sant Sadurní de Montmajor, al creuer esquerre.

Coordenades:

Latitud: 42.01354307261672
Longitud: 1.7336778731092473
UTM Est (X): 395148
UTM Nord (Y): 4652055

Classificació

Número de fitxa 08132 - 23
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Modern Barroc
Segle XVII
Any 1628
Autoria de l'element: Miquel Vidal
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPAC, nº 3422, anys 1982, 1990
Generalitat i altres inventaris
Accés Restringit
Ús actual: Religios
Titularitat Privada accessible
Titular: Bisbat de Solsona. Palau Episcopal. 25280 SOLSONA
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua

Descripció

El retaule es troba en molt bon estat de conservació, tot i que falten alguns elements. Està repartit en tres pisos i en cada un d'ells es diferencien tres carrers. Al sócol hi ha al centre i damunt la taula de l'altar, hi ha un sagrari policromat amb tres portes que s'obren enfora per mostrar el Santíssim Cos en les esglésies que posseeixen creuer; el sagrari té format de petit temple hexagonal, amb columnes corínties i coronat amb cúpula i llanternó. A cada costat de l'altar hi ha dues portes amb pintures, a l'esquerra l'arcàngel S. Miquel, i a la dreta l'arcàngel S. Rafael. Al primer pis hi ha tres pintures separades per quatre columnes policromades amb capitell corinti i basaments recolzats en quatre pedestals: els més extrems tenen les pintures que representen Melquisedec i Aaron, a les interiors hi havia les pintures de Sant Francesc (pel senyor del Pujol) i de Santa Violant (per Violant Olzina), que actualment no es conserven. Entre les columnes hi ha tres pintures representant imatges de cos sencer: al centre Sant Esteve vestit de diaca; a l'esquerra, Sant Pere amb les claus a les mans; a la dreta, Sant Pau amb l'espasa i un llibre. L'àtic del retaule també es troba dividit en tres carrers. Al centre hi ha una fornícula d'arc de mig punt amb fons apetzinat i decorada externament amb dues cares d'àngels. Conté la imatge de la Puríssima Concepció, tot i que al projecte inicial havia de ser Sant Isidor de Sevilla. Els espais lateral son separats per dues columnes tipus cariàtides de fusta policromada, nues de cos cap amunt, amb les mans juntes i vegetaltzades de cintura cap avall. A l'espai de l'esquerre, hi ha una pintura que representa Sant Urbici i Santa Felícola, de mig cos; i dintre la voluta, el rostre de Crist. A l'espai de la dreta una pintura amb les imatges a mig cos de Sant Víctor i Sant Zenon, i a sobre, dins la voluta, el rostre de la Mare de Déu dels Dolors. Totes aquestes pintures representen els sants màrtirs de Serrateix. Damunt l'entaulament que suporten les cariàtides paganes, hi ha dues volutes que flanquejen el Pare Etern en actitud de beneïr, de mig cos.

Observacions:

Aquest és un dels pocs retaules barrocs que es conserven a la comarca, ja que la major part es va perdre durant la Guerra Civil Espanyola. És molt representatiu de la seva època ja que pocs són els que tenen pintures d'aquesta categoria artística.

Història

Aquest retaule va ser realitzat l'any 1628 per l'escultor mallorquí Miquel Vidal, i ocupava l'altar major de l'església de Sant Esteve del Pujol de Planès. Va ser encarregat pel senyor del Pujol de Planès, Francesc Gibert, i els jurats del terme. Es conserva a l'Arxiu de la Corona d'Aragó el contracte per l'obra del retaule, signat a Manresa el 26 d'abril de 1628 (ACA). Al 1633 el mateix escultor signà un rebut, fet que demostra que ja estava fet el retaule i pagat. Es va pagar 135 lliures de les quals 25 les va posar Francisco de Gibert, senyor del castell del Pujol; 10 lliures la Sra. Violant Olzina, germana del notari de Cardona i originaria de Coll s'Olzina de Montmajor; les 100 restants les van posar el batlle (Celdoni Calabuig), els jurats Joan Serra i Perot Sans) i Antoni Escuder (àlies Calabuig). El contracte es va fer a Cardona ja que l'escultor estava treballant en l'elaboració del retaule del Roser per l'església parroquial (ara desaparegut). El contracte estableix que alguns elements s'havien d'assemblar al de Cardona i a d'altres fets per ell mateix. En construir-se la nova església parroquial de Sant Sadurní de Montmajor, l'any 1922, es va anar abandonant el culte a l'església del Pujol de Planès i això va provocar que de seguida es traslladessin els retaules per tal de conservar-los en bon estat.

Bibliografia

ACA, protocols notarians de Cardona, notari Jeroni Olzina, 711, manual de 1628, foli 100. BACH, A. (1999). Notes històriques de Montmajor. A L'Erol nº63, Dossier: Montmajor, un municipi de sis parròquies. Àmbit de Recerques del Berguedà. Pàgs. 18- 27. BACH, A. (2002). Montmajor i el seu comú. Ajuntament de Montmajor.

